

Adaptatie aan de klimaatverandering in België – Een inleiding

Adaptation aux dérèglements climatiques en Belgique – Une introduction

Presentatie - Seminarie 'Communicatie rond klimaatadaptatie'
Présentation – Séminaire 'Communication sur l'adaptation aux dérèglements climatiques'
- 26/11/2024

Volksgezondheid
Veiligheid van de Voedselketen
Leefmilieu

Jelle Dehaen (NL)
Samuel Lietaer (FR)

Climate Change Service - DG Environment
FPS Health, Food Chain Safety and Environment

« L'atténuation consiste à éviter l'ingérable, l'adaptation consiste à gérer l'inévitable » (John Holdren, 2007)

La phrase originale: "Mitigation is avoiding the unmanageable, adaptation is managing the unavoidable"

Du Risque (analyses) à....

....Adaptation =

a) AR5 IPCC Risk Framework

b) AR6 and future of the IPCC Risk Framework

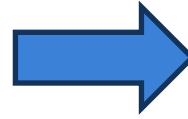
- L'ajustement des *systemes écologiques, sociaux ou économiques* en réponse aux besoins actuels ou attendus des conséquences du changement climatique.

- **Quel impact des conditions météorologiques extrêmes ?**
 - L'impact sur *les individus, les communautés et les régions* varie en fonction :
 - de la vulnérabilité des personnes ou des zones touchées ;
 - du niveau d'exposition ([GIEC, 2014](#)).
- **Des personnes vulnérables ?**
 - Les personnes âgées, les enfants, les personnes à faible revenu, celles vivant dans des logements insalubres, les travailleurs en extérieur, les personnes atteintes de maladies chroniques, les populations déplacées et marginalisées.

- **Quels sont les facteurs qui influencent la capacité d'adaptation ?**
 - Moyens financiers,
 - la taille des réseaux sociaux,
 - propriétaires ou non d'une maison,
 - et d'autres facteurs...
- **Comment détermine-t-on le niveau d'exposition d'une personne ?**
 - En fonction de la *probabilité* d'entrer en contact avec les dangers des conditions météorologiques extrêmes :
 - Maison en zone inondable ? Maison mal isolée – facilement en surchauffe ? Travail?
 - Souvent vulnérables à plus d'un titre + exposées à divers dangers liés au climat.
 - → *Les facteurs aggravants* rendent plus probables les conséquences négatives sur la santé et le bien-être.

Individuellement, oui, mais pas seulement... il s'agit principalement d'une question collective →
Politiques publiques

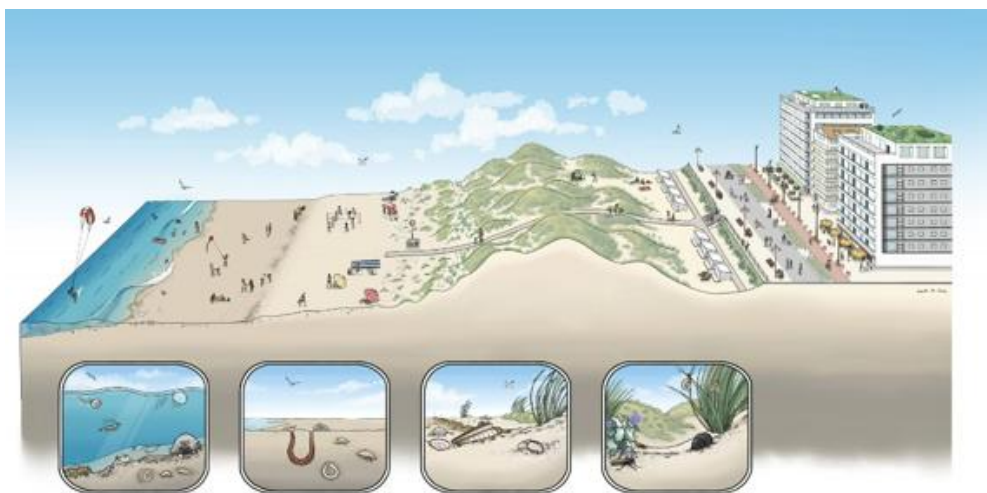
- ✓ L'adaptation individuelle et familiale
- ✓ Importance de l'adaptation collective
- ✓ Initiatives communautaires
- ✓ Rôle des politiques publiques
- ✓ Justice sociale et choix politiques

- Lake Side » : réaménagement du site de Tour et Taxis axé sur la verdure et l'eau.
- La végétalisation permet de réduire l'effet d'îlot de chaleur + création de parcs publics (!)

Voor een gemiddelde Belgische kustgemeente – HUIDIGE SITUATIE

Voor een gemiddelde Belgische kustgemeente – MET KUSTCONNECTIVITEIT

- La situation actuelle montre une vulnérabilité remarquable à l'élévation du niveau de la mer.
- Le principe « la dune avant la digue= laisser de l'espace aux dunes permet de créer un système de défense côtière naturel et de restaurer l'écosystème côtier naturel.

Verenigde Naties (VN)

- UNFCCC (1992) – Akkoord van Parijs (2015)
- Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of *Sustainable Development Goals* (SDGs)

“Leaving no one behind”- concept
of nog: *‘Just resilience’* – Rechtvaardigheid in
Adaptatie(beleid)

✓ SDG 13 “Climate Action”:

Opbouwen van veerkracht; Bewustwording & Educatie; Beleid & Samenwerking; Financiële ondersteuning

EU – 4 pijlers in Klimaatadaptatiestrategie (2021)

In België

1. Slimmere aanpassing – kennis verbeteren en omgaan met onzekerheid

Climate-ADAPT = Europese platform voor **adaptatiekennis**

- Bewustmaking van klimaatrampen, betrokkenheid van gemeenschappen,...
- Adapt2climate.be (nationaal)
- Climat.be; Klimaat.be (federaal)
- + regionale websites

2. Meer systemische aanpassing – ondersteuning van beleidsontwikkeling op alle niveaus en in alle sectoren

Bevordering van lokale, individuele en **rechtvaardige veerkracht**

- Afstemming op nationaal niveau en met de EU Green Deal
- Financiële incentives en subsidies voor “eerlijke adaptatie” (ClimateFIT project- aangepaste ruimtelijke ordening , infrastructuur, groene ruimten,...(vooral Gewesten)
- Bv. Sociaal Klimaatplan in België (mid-2025)

3. Snellere aanpassing –over de hele linie

- Het dichten van de kloof op het gebied van klimaatbescherming

– *cf. Overstromingen in Wallonië 2021*

- federale adaptatiemaatregel – verzekering wetgeving aanpassen
- Stakeholder’s workshop
- Partnerships met (private) verzekeringssector te ontwikkelen

4. Meer internationale actie voor klimaatbestendigheid

- Opschaling internationale klimaatfinanciering

- **Solidariteit en samenwerking met landen in het Zuiden**
- Internationale financiering klimaatadaptatieprojecten

Nationaal Adaptatieplan - werk in uitvoering

- Eventuele lacunes opvullen
- Focus op samenwerking
- Plannen met een indirect verband met adaptatie

Federale en regionale adaptatieplannen

- Vlaams Adaptatieplan – horizon 2030
- Lijst Federale adaptatiemaatregelen 2023-2026 – “Naar een klimaatbestendige samenleving tegen 2050”
- Plan Air Climat-Energie (PACE) 2030 – Wallonië
- PACE 2030 – Brussel

Lokale klimaatadaptatieplannen (Provinciaal en gemeentelijk niveau)

- Nationaal Milieu-Gezondheidsplan (NEHAP 3) - 4 actiefiches m.b.t. ‘adaptatie’ – waaronder: Ozon-en hitteplan**

❖ **In mindere mate ‘adaptatie’:**

- **Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP/PNEC 2021-2030) – www.nationaalenergieklimaatplan.be**
- **Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (2021-2026)**

• **Nationaal plan voor herstel en veerkracht (2021-2026)**

- **Sociaal Klimaatplan (2026-2032- tbc)**

Informatiedeling klimaatadaptatie (federaal)

Federale Dienst Klimaatverandering: *Lead*
Federaal adaptatiebeleid

Opgelet, bv. : Kwetsbare groepen - Specifieke maatregelen gericht op bescherming kwetsbare groepen ook via gezondheidsparaatheid en responsstrategieën (Lead: **DG Paraatheid & Respons** – FOD VVL).

Belgisch Klimaatcentrum: Naast wetenschap, ook brede kennisdeling met stakeholders.

CeRAC: aanbevelingen aan beleidsmakers over klimaat-, milieu- en transitierisico's.

Crisiscommunicatie & Noodplanning

Hoofdactoren: Nationaal Crisiscentrum (NCCN), KMI/IRM, Gewestelijke, provinciale en lokale noodplanningsdiensten.

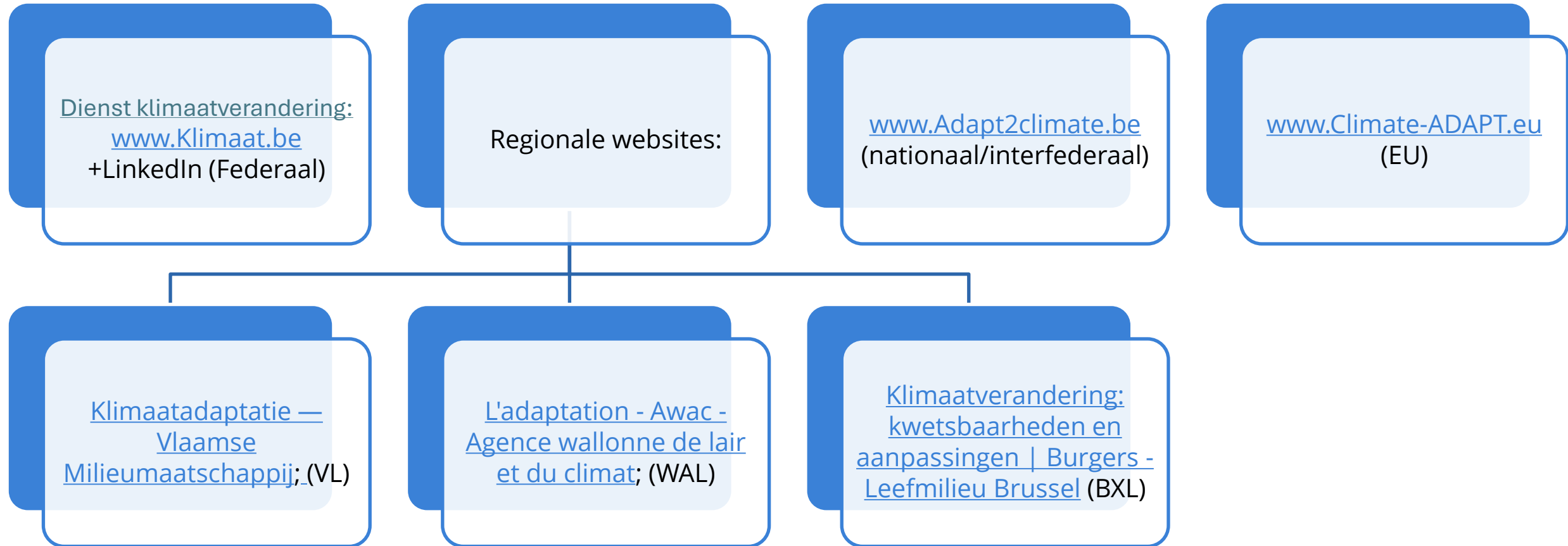
Regionale crisiscellen - coördinatie van crisisbeheer en crisiscommunicatie :

Vlaanderen: CCVO,

Wallonië: CORTEX,

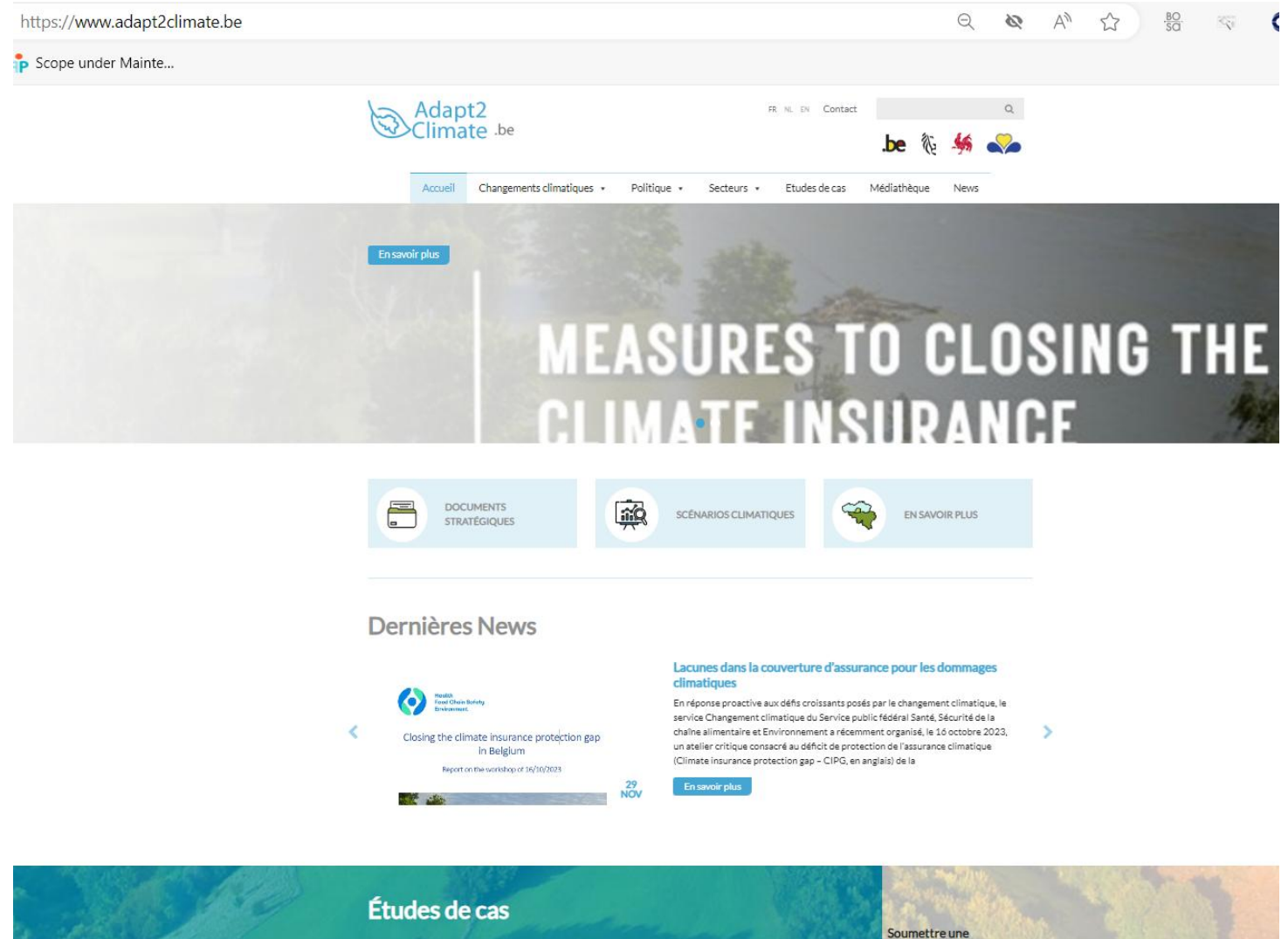
Brussel: Safe Brussels.

- **Federale Overheid**
 - FOD VVL – Algemeen: <https://www.health.belgium.be>
 - Social media: LinkedIn, Facebook, YouTube.
- **Hoofdkanalen voor 'adaptatie' vanuit federaal perspectief:**

[www.Adapt2climate.be](https://www.adapt2climate.be)

- Nationale portaalsite
- Welke relevante adaptatieplannen, strategieën, studies en case-studies?
 - Nationale (3 Gewesten + federale overheid samen)
 - Gewestelijke, met nationale relevantie
 - Federale met nationale relevantie

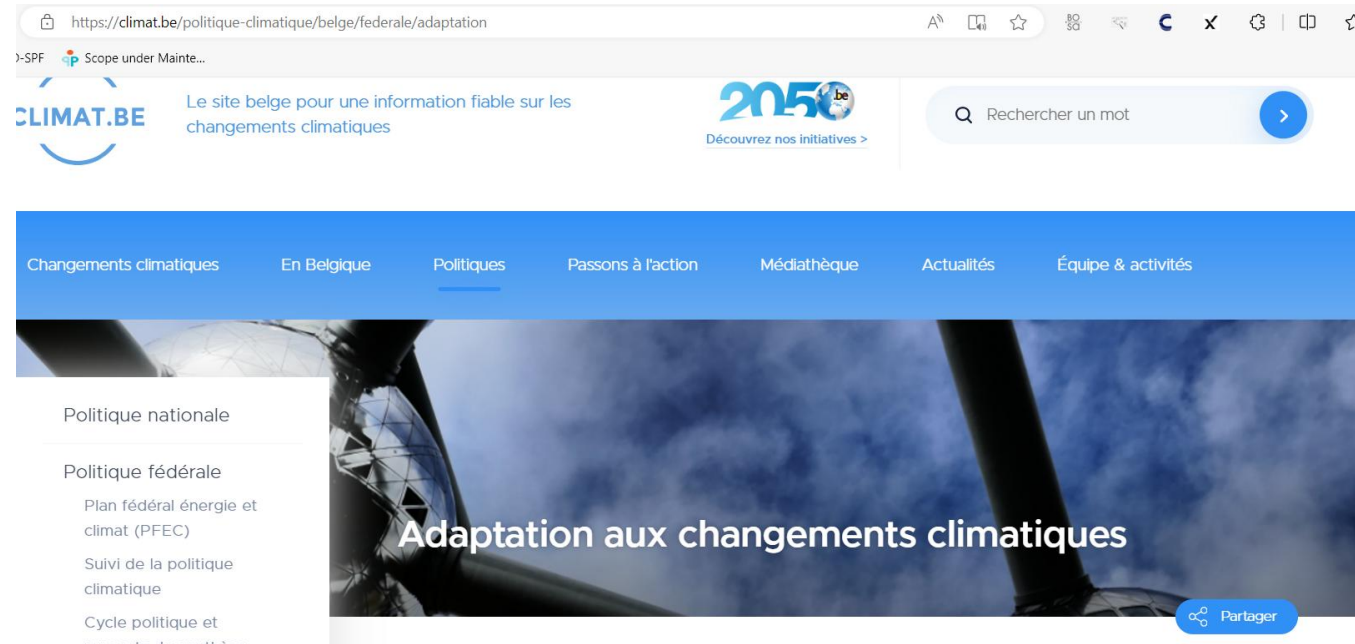

The screenshot shows the website <https://www.adapt2climate.be>. The browser address bar shows the URL. The website header includes the logo 'Adapt2Climate .be' and navigation links for 'FR', 'NL', 'EN', and 'Contact'. Below the header is a main navigation menu with items: 'Accueil', 'Changements climatiques', 'Politique', 'Secteurs', 'Etudes de cas', 'Médiathèque', and 'News'. A large banner image features the text 'MEASURES TO CLOSING THE CLIMATE INSURANCE' over a background of trees. Below the banner are three buttons: 'DOCUMENTS STRATÉGIQUES', 'SCÉNARIOS CLIMATIQUES', and 'EN SAVOIR PLUS'. The 'Dernières News' section displays an article titled 'Closing the climate insurance protection gap in Belgium' with a sub-headline 'Report on the workshop of 16/10/2023' and a date '29 NOV'. The article text is in French: 'Lacunes dans la couverture d'assurance pour les dommages climatiques'. Below the news section is a footer area with the text 'Études de cas' and a button 'Soumettre une'.

www.klimaat.be

- Federale portaalsite voor alles mbt klimaat, inclusief adaptatie
- Educatief/informatief
- ! Opgelet:
 - > Belgisch Klimaatcentrum
 - CeRAC voor klimaatrisicoanalyses;
 - KMI en Nationaal Crisiscentrum = Be-alert berichten igv noodsituaties, bv extreme regenval, hittegolf,...)
- Welke relevante adaptatieplannen, strategieën, studies en *case-studies*? :
 - Federale overheid
 - Nationale (3 Gewesten + federale overheid samen)
 - Europese, met nationale of federale relevantie
 - Internationale (bv. VN), met nationale relevante

www.climat.be

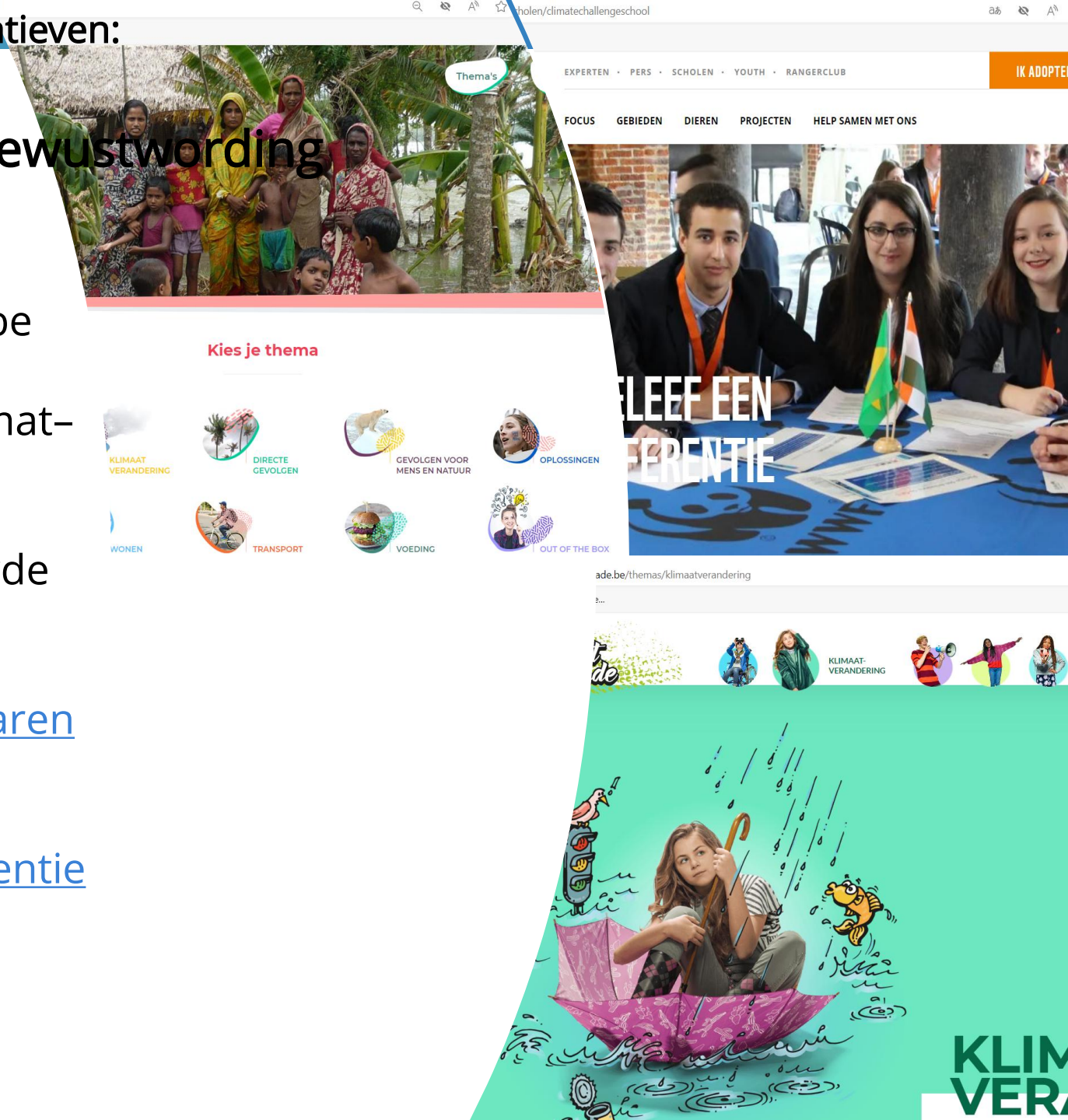
www.climate-ADAPT.eu

- Europese portaalsite voor adaptatie
- Educatief/informatief – eerder voor beleidsmakers
- Welke relevante adaptatieplannen, strategieën, studies en *case-studies*? :
 - Nationale en Federale overheden van EU-Lidstaten
 - Gewestelijke/regionale
 - Nationale (3 Gewesten + federale overheid samen)
 - Europese
 - Internationale (bv. VN)

The screenshot shows the homepage of the Climate-ADAPT website. The browser address bar displays 'https://climate-adapt.eea.europa.eu/en'. The page header includes the European Union logo and the text 'An official website of the European Union | How do you know?'. The main navigation menu contains 'About', 'EU Policy', 'Transnational, National, Local', 'Knowledge', and 'Networks'. The central banner features the 'Climate ADAPT' logo and the tagline 'SHARING ADAPTATION KNOWLEDGE FOR A CLIMATE-RESILIENT EUROPE'. Below the banner, a dark blue section contains the text 'Discover the key services, thematic features and tools of Climate-ADAPT' and 'Sharing adaptation knowledge for a Climate-Resilient Europe'. The footer contains six icons with corresponding labels: 'Key Services', 'Adaptation in sectors', 'Case studies', 'Adaptation support tool', 'Country profiles', and 'Resource catalog'.

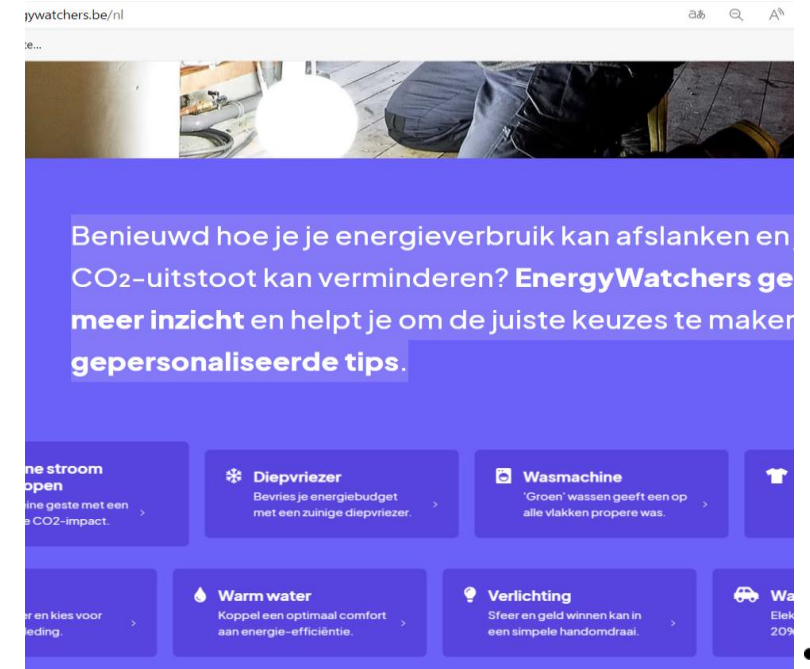
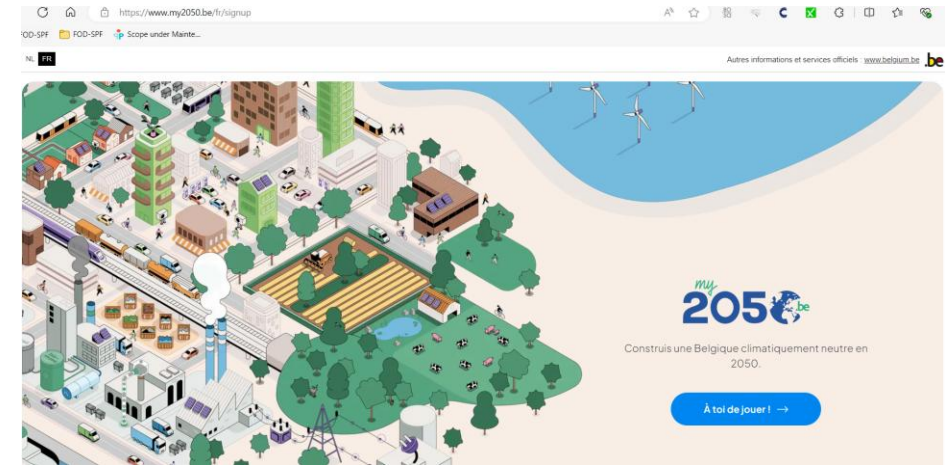
Andere kanalen en initiatieven voor bewustwording (federaal):

- [Klimaatopschool.be/ecoleduclimat.be](https://klimaatopschool.be/ecoleduclimat.be) (overkoepelende portaalsite) van:
 - [Klimaatbrigade](#)/Gardiens du climat – lagere school en eerste graad secundair onderwijs
 - [Climate Challenge](#) – twee en derde graad secundair onderwijs
- [Workshop Klimaateducatie voor leraren \(in opleiding\) | WWF België](#)
- [Mini-COP: beleef een klimaatconferentie op school | WWF België](#)

Instrumenten (websites) voor breder publiek met *indirecte* link adaptatie (federaal):

- [My2050.be](https://www.my2050.be) – Bouw mee aan een klimaatneutraal België in 2050
- Is dé tool voor de [Klimaatcoaches](#) (mitigatie en minder adaptatie)
- www.energywatchers.be

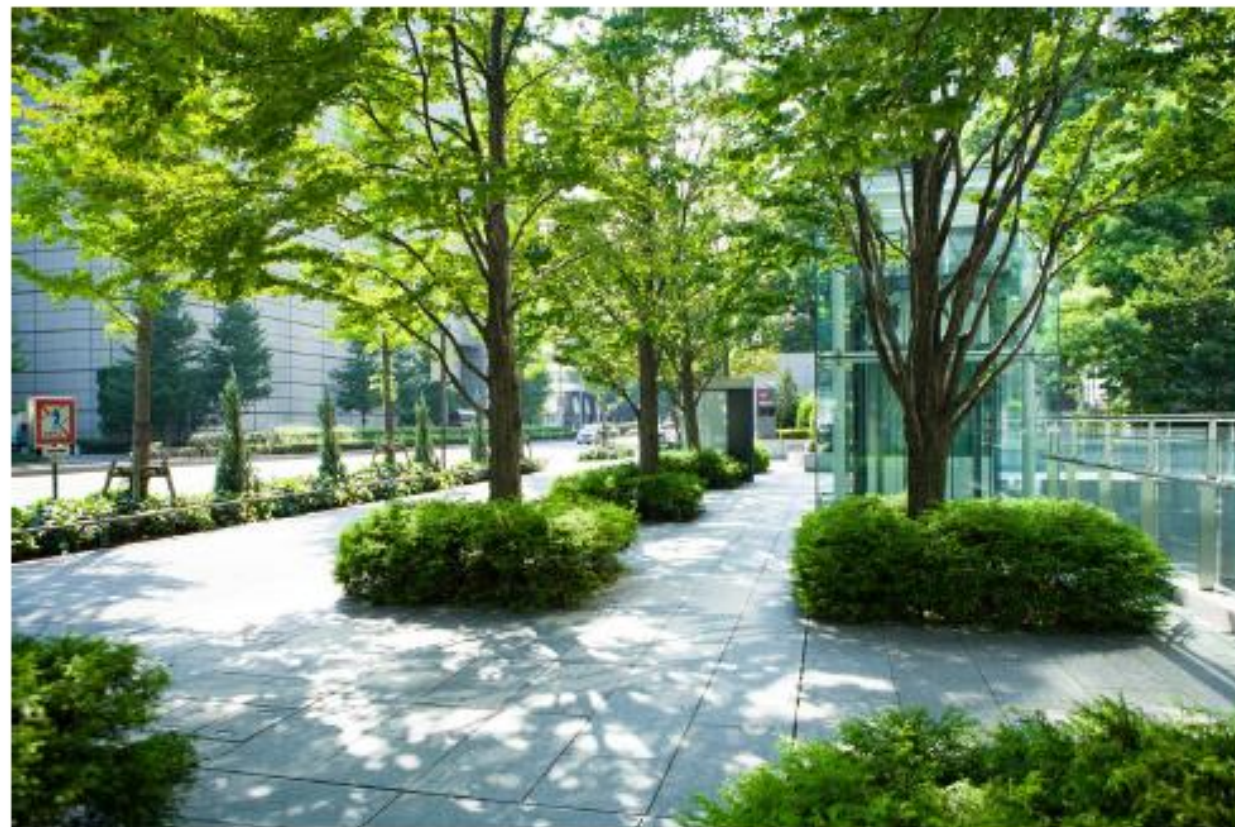
28 federale maatregelen in 8 actiedomeinen (onderzoek, biodiversiteit, infrastructuur, natuurlijke hulpbronnen, gezondheid, risico-en crisisbeheer, internationale samenwerking en bewustmaking).

Principe :

Samenwerking en screening van de maatregelen met het Steunpunt
Maar (nog) geen impactanalyse kwetsbare groepen

Maatregel 28 - Promotie van
klimaatadaptatie-initiatieven
(Bewustmaking)

Naar een
klimaatbestendige samenleving
in 2050

Federale adaptatiemaatregelen
2023-2026

Vragen voor tijdens de uitwisselingen straks:

Wat zijn de specifieke communicatiebehoeften voor precare groepen?

- Hoe te communiceren? Op welke manier? (talen, taal, enz.)
- Hoe zit het met advies over aanpassing? "Hoe kunnen we ons concreet aanpassen, op individueel en collectief niveau?"
- ...

Welke communicatiekanalen en -instrumenten moeten worden gebruikt om deze doelgroepen te bereiken?

- Online sociale netwerken: welke?
- Samenwerken met influencers?
- ...

! Hoe zit het met de *digitale kloof*?

Merci beaucoup pour votre attention ! Dank voor uw aandacht en medewerking!

Zijn er nog
vragen, aub?

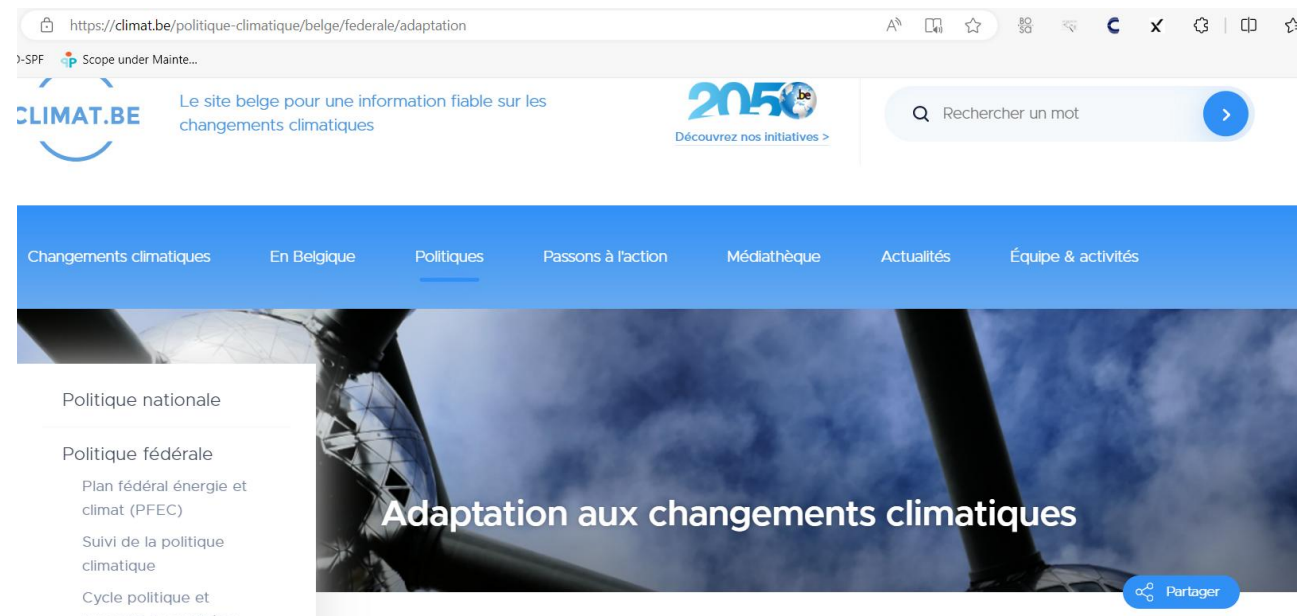
Des
questions,
svp? 😊

[Jelle Dehaen@health.fgov.be](mailto:Jelle.Dehaen@health.fgov.be)
Samuel.lietaer@health.fgov.be

www.klimaat.be

National adaptation site: www.Adapt2climate.be

European adaptation site: www.climate-adapt.eea.europa.eu

The screenshot shows the CLIMAT.BE website interface. The URL in the browser is <https://climat.be/politique-climatique/belge/federale/adaptation>. The page features a search bar with the text "Rechercher un mot" and a blue arrow button. The navigation menu includes: "Changements climatiques", "En Belgique", "Politiques", "Passons à l'action", "Médiathèque", "Actualités", and "Équipe & activités". The "Politiques" menu is expanded, showing sub-items: "Politique nationale", "Politique fédérale", "Plan fédéral énergie et climat (PFEC)", "Suivi de la politique climatique", and "Cycle politique et concertation de multiples". A large banner image shows a close-up of a solar panel with the text "Adaptation aux changements climatiques" and a "Partager" button.